

לפרשת ויחי – תשע"ז

יעקב ובניו

הרב גור גלון, ראש ישיבת ההסדר הר ברכה

"נתכוונו בניו לומר בזה, שכל הפסולים והכשלונות שישנם אצל ישראל, אינם מגיעים ח"ו לנקודת הלב, שהלב תמיד טהור ומיוחד לשמים, ובתוך נקודה זו משתנים כל ישראל יוצאי ירך יעקב כמו יעקב עצמו, 'כשם שאין בליבך אלא אחד, כך אין בליבנו אלא אחד'" (הרב חרל"פ, מי מרום, חלק ה).

בפרשת השבוע אנו נפגשים עם הסתלקותו של יעקב אבינו, בחיר האבות, האב הגדול שהצליח לגדל את י"ב שבטי י-ה, ולחנך את אותם הכוחות הגדולים והאדירים שעתידיים להביא את העולם לתיקונו השלם.

וכעת, רגע לפני הסתלקותו יעקב מכנס את בניו, "ויקרא יעקב אל בניו, ויאמר האספו... היקבצו ושמעו אל ישראל אביכם", וכולם נענים לקריאה ומתקבצים סביב מיטתו.

על מנת לנסות לדמיין את הרגע המרגש הזה ניזכר מיהו יעקב אבינו וכיצד כל חייו דאג על בניו.

יעקב אבינו הינו אב זקן בן מאה ארבעים ושבע שנים; אב שכל חייו חרד לחינוך בניו; אב ששנים רבות, עשרים ושתיים שנים, פחד ודאג לבנו אהובו, וביכה את העלמותו בחרדה ותפילה, בבכי ואבל; אב שראה איבה ומריבה בין בניו, שנאה ומשטמה; אב שאיבד את אשתו האהובה מיד לאחר לידת בנה השני, בנימין; אב שיודע עד לאן עלולות להגיע מריבות בין אחים; אב שיודע שזה לא פשוט שכולם יזכו להמשיך את הדרך; אב שאחיו הוא עשו ודודו ישמעאל; אב שברח ונמלט מפחד שאחיו יקיים את דברו ויהרגו; אב שראה חותן רמאי שלא חס על נכדיו ובנותיו; אב שכולו קדושה אדירה; אב שמלא חלומות קודש לחיבור שמיים וארץ; אב שעתידי העולם והעולמות כולם נמצא על שכמו; אב שאומר "מעט ורעים היו שני ימי חיי ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי".

וזהו יעקב אבינו שכעת, לפני מותו, מתכנסים בניו כולם יחד, כאיש אחד ולב אחד, סביב מיטתו. איזה פלא, איזו התרגשות ושמחה.

לא לחינם יעקב אבינו הוא זה שכאשר אנו מזכירים אותו בתפילת מנחה של שבת מצרפים אליו את בניו "אברהם יגל, יצחק ירנן, יעקב ובניו ינחו בו". יעקב הוא זה שהגמרא מעידה בו שהיה לו צער גידול בנים, שהתאמץ והתייסר, התפלל וייחל לזכות לראות את בניו יחד סביב לאמונה הגדולה בה' אלוקי ישראל.

יעקב אבינו הוא זה שעד לרגע האחרון דואג האם הצליח הנחיל לבניו שאין אלא אחד? עד הרגע האחרון דואג יעקב אבינו שכל בניו יתאחדו סביב האמונה וכי כל חייהם ומעשיהם, כל מחשבותיהם ורגשותיהם יתאחדו אליו יתברך שמו.

ואז ברגע האחרון הוא שומע את מה שזוכה כל יהודי כשר לשמוע מבניו סביב למיתתו ברגע הפטירה "שמע ישראל, ה' אלוקינו, ה' אחד".

חז"ל מתארים בלשון קודשם את המעמד המופלא: "ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה, אמר: 'שמא חס ושלום יש במיטתי פסול, כאברהם שיצא ממנו ישמעאל וכאבי יצחק שיצא ממנו עשו?' אמרו לו בניו: 'שמע ישראל, ה' אלוקינו, ה' אחד – כשם שאין בליבך אלא אחד, כך אין בליבנו אלא אחד!', באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר: 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'".

"שמע ישראל, ה' אלוקינו, ה' אחד" – בני יעקב אומרים לו: אנו מאוחדים, איתך, עם אלוקיך, אין בליבנו אלא אחד! והאב המאושר, האב הקדוש עונה ואומר: אם כך מלכות ה' תוכל להתפשט ולהופיע לעד, בכל העולמות, בכל הכוחות, בעליונים ותחתונים לעולם ועד!

אנו בני ישראל, ממשיכים לומר ארבע פעמיים ביום (י'-ה'-ו'-ה') 'שמע ישראל', מגלים
וחושפים שאין בליבנו אלא אחד, מייחלים שבננו ובנותינו יהיה בלבבם רק אחד, שכל ישראל
יתאחדו ויתקבצו סביב האחד, יהי רצון שנזכה לכך!